بررسی انگیزه های مشارکت و حضور دانشجویان در شبکه های اجتماعی و ارتباط آن با متغیرهای جمعیتی - اجتماعی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز

زهرا کریمیان [۱]، فاطیما توکلی [۲]، منیژه هوشمندجا [۳]

گروه یادگیری الکترونیکی، دانشکده مجازی و قطب علمی آموزش الکترونیکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران

نویسنده مسئول: منیژه هوشمندجا | ایمیل: Hoshmand.66@gmail.com

شرکت‌کنندگان

۳۱۲
دانشجوی پزشکی

از دانشکده‌های:
- پزشکی بالینی،
- علوم پایه پزشکی،
- علوم پیراپزشکی،
- و غیر پزشکی

روش کار

مطالعه حاضر یک پژوهش مقطعی است که در سال ۱۴۰۴-۱۴۰۳ در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام شد. نمونه شامل ۳۱۲ دانشجوی پزشکی از دانشکده‌های مختلف بود که با روش نمونه‌گیری طبقه‌ای/تصادفی انتخاب شدند. داده‌ها از طریق پرسشنامه خودگزارشی ساختاریافته جمع‌آوری شد که ۷ بعد انگیزشی مشارکت در شبکه‌های اجتماعی را می‌سنجید:

خود افشاگری و خودشیفتگی، غوطه‌وری در رسانه، وقت گذرانی، جستجوی اطلاعات، وضعیت فردی، حفظ روابط و سرگرمی

مقدمه

استفاده از شبکه‌های اجتماعی در میان دانشجویان، علاوه بر سرگرمی، برای تعاملات اجتماعی، جستجوی اطلاعات و توسعه حرفه ای نیز رو به افزایش است.

این مطالعه با هدف بررسی انگیزه‌های مشارکت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز در شبکه‌های اجتماعی و تحلیل تأثیر متغیرهای جمعیتی و اجتماعی بر این انگیزه‌ها انجام شد.

یافته‌ها

مقایسه بر اساس متغیرهای جمعیتی - اجتماعی

سطح تحصیلات
دانشجویان دکتری در جستجوی اطلاعات (۰.۶۰ ± ۳.۱۰) و وضعیت شخصی (۰.۵۸ ± ۲.۶۰) نسبت به دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد نمرات بالاتری داشتند ($p < 0.01$).

محل سکونت
دانشجویان خوابگاهی در بیشتر ابعاد (خودافشایی، غوطه‌وری رسانه‌ای، گذران زمان، جستجوی اطلاعات، حفظ روابط و سرگرمی) بالاترین مشارکت را داشتند (همه موارد $p < 0.05$).

جنسیت
دانشجویان زن در غوطه‌وری رسانه‌ای و جستجوی اطلاعات نمرات بالاتری نسبت به مردان داشتند ($p < 0.05$).

وضعیت تأهل
دانشجویان مجرد در گذران زمان، جستجوی اطلاعات، و حفظ روابط فعال‌تر از متاهل‌ها بودند ($p < 0.05$)

سن
تفاوت معناداری بر اساس سن مشاهده نشد.

میانگین انگیزه‌های مشارکت در شبکه‌های اجتماعی

دانشجویان پزشکی عمدتاً به دلیل سرگرمی و تفریح در شبکه‌های اجتماعی حضور دارند و میانگین سایر انگیزه‌ها (روابط، اطلاعات و خودبیانگری) کمتر از ۳ است.

مهم‌ترین یافته ها در یک نگاه

- سرگرمی، مهم‌ترین انگیزه مشارکت دانشجویان در شبکه‌های اجتماعی بود.
- دانشجویان دکتری در جستجوی اطلاعات و وضعیت شخصی پیشتاز بودند.
- دانشجویان خوابگاهی بیشترین مشارکت را در بیشتر ابعاد نشان دادند.
- دانشجویان زن در غوطه‌وری رسانه‌ای و جستجوی اطلاعات فعال‌تر بودند.
- دانشجویان مجرد در زمان، اطلاعات و روابط اجتماعی فعال‌تر بودند.
- تفاوت معناداری بر اساس سن مشاهده نشد.

نتیجه‌گیری

مشارکت دانشجویان علوم پزشکی در شبکه‌های اجتماعی عمدتاً تحت تاثیر سرگرمی و تعاملات اجتماعی، است، اما انگیزه‌های آموزشی و حرفه ای نیز به‌ویژه در دانشجویان بالینی و مقاطع تحصیلات تکمیلی مشهود است. عواملی مانند رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی، محل سکونت و جنسیت بر الگوهای استفاده اثرگذارند. این یافته‌ها بر ضرورت آموزش سواد دیجیتال هدفمند و تدوین راهبردهای نهادی برای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی به‌عنوان ابزاری برای یادگیری، توسعه حرفه‌ای و ارتباطات اجتماعی و در عین حال کاهش مخاطراتی مانند حواس‌پرتی یا وابستگی دیجیتال تأکید می‌کند.

اطلاعات تماس
Hoshmand.66@gmail.com

کلیدواژه‌ها
شبکه‌های اجتماعی، دانشجویان پزشکی، انگیزه، سواد دیجیتال، جستجوی اطلاعات، شبکه‌های اجتماعی